

De cultuur van mobiliteit

Perspectieven op mobiliteitsinnovatie

Peter Peters

Faculteit der Cultuurwetenschappen

Universiteit Maastricht

Claim

Uit een studie van de geschiedenis van het reizen blijkt dat vernieuwing daar te verwachten is waar reizigers zich voor problemen zien gesteld.

Overzicht

- De vernieuwingen van Thomas Cook
- Zes misvattingen over mobiliteit
- Wegen naar de toekomst

Thomas Cook & Son

- Onderhandelde over treinkaartjes
- Mobiliseerde ‘plaatsmythen’
- Introduceerde The Man from Cook’s
- Publiceerde *The Excursioner*

Het wonder van 1851

THE WONDER OF 1851!
FROM YORK
TO LONDON AND BACK FOR A CROWN.

THE MIDLAND RAILWAY COMPANY
Will continue to run
TWO TRAINS DAILY
(Excepted Sunday, when only one Train is available)
FOR THE GREAT EXHIBITION,
UNTIL SATURDAY, OCTOBER 11.
Without any Advance of Payment

RETURN SPECIAL TRAINS leave the Euston Station on MONDAYS, TUESDAYS, THURSDAYS, and FRIDAYS at 11 a.m., on WEDNESDAYS and FRIDAYS at 1 p.m., and EVERY NIGHT (Sundays excepted) at 9 p.m.

First and Second Class Tickets are available for returning any day (except Sunday) up to and including Monday, Oct. 20. Third Class Tickets issued before the 6th instant are available for 14 days, and all issued after the 6th are returnable any day up to Monday the 20th.

The Trains leave York at 9-40 a.m. every day except Sunday, and also every day, including Sunday, at 7-20 p.m.

Fares to London and Back:--
1st Class 15s. 2nd, 10s. 3rd, 5s.

The Midland is the only Company that runs Trains Daily at these Fares.
Ask for Midland Tickets!

Children above 3 and under 12 years of age, Half-price. Luggage allowed—112 lbs. in First Class, 100 lbs. in Second, and 60 lbs. in Third Class Passengers.

APPROVED LODGINGS, of all classes, are provided in London for Passengers by Midland Trains. The Agents will give Tickets of reference on application, without charge, and an Office is opened in London, at DONALD'S WATERLOO DINING ROOMS, 14, Seymour-street, near Euston Station, where an agent is in regular attendance to conduct parties who go up unprepared with Lodgings.

The Managers have much pleasure in stating that the immense numbers who have travelled under their arrangements have been conducted in perfect safety—in fact in the history of the Midland Lines, no accident attended with personal injury, has ever happened to an *Excursion Train*. In conducting the extraordinary traffic of this Great Occasion the first object is to ensure safety, and that object has hitherto been most happily achieved.

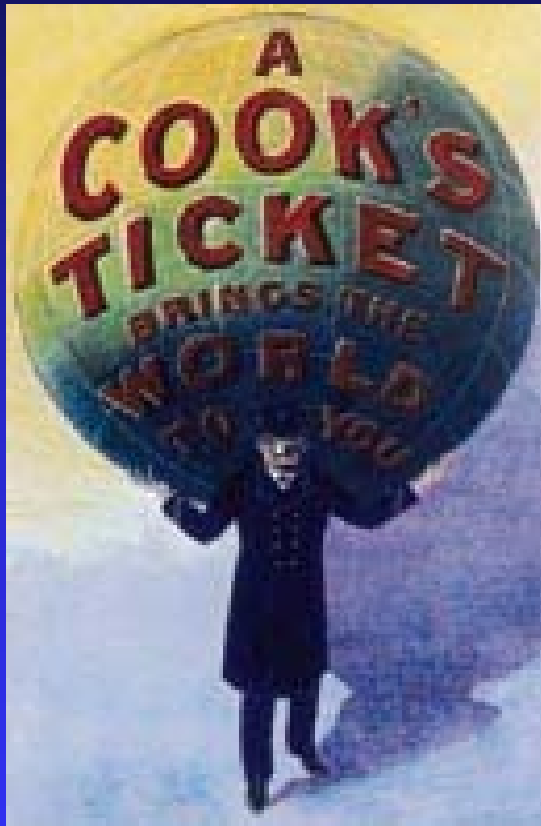
With the fullest confidence, inspired by past success, the Conductors have pleasure in urging those who have not yet visited the Exhibition, to avail themselves of the present facilities, and to improve the opportunity which will close on the 11th of October.

All communications respecting the Trains to be addressed to the Managers, for the Company,
John Cuttle & John Calverley, Wakefield;
Thomas Cook, Leicester.

October 2nd, 1851.
T. COOK, PRINTER, 29, GRANBY-STREET, LEICESTER.

De Great Exhibition in
1851: Cook verzorgde
de reis van 165.000
bezoekers

Rond de wereld (1872)

‘Na 32 jaar onophoudelijk gereisd te hebben met het oogmerk het reizen voor anderen gemakkelijk, goedkoop en veilig te maken...’

Innoveren volgens Thomas Cook

- Reizen is problemen oplossen
- Vernieuwing is daar nodig waar de reiziger problemen ondervindt
- Geschiedenis van het reizen als een reeks innovaties die een voorspelbare en probleemloze reis tot doel had

Cook maakte 'passages'

- Een passage als heterogene orde
- Een regelmatige en contingente orde
- Binnen en buiten de passage

Overzicht

- De vernieuwingen van Thomas Cook
- *Zes misvattingen over mobiliteit*
- Wegen naar de toekomst

Misvatting 1

De file is een ernstig maatschappelijk probleem

‘Het’ mobiliteitsprobleem bestaat niet, er is een veelheid aan problemen.

Dus: we moeten preciezer over problemen spreken.
Wiens problemen? Wie agendeert ze? Wat zijn stilzwijgend veronderstelde oplossingen?

Misvatting 2

Mobiliteit speelt zich af tussen A en B

Tussen Adorp en Bellingwolde reist men anders dan tussen Almere en Bussum.

Dus: mobiliteit veronderstelt een *context*. Bij het vernieuwen van mobiliteit is het belangrijk met die context rekening te houden.

Misvatting 3

Door sneller te reizen winnen we tijd

Sneller reizen betekent niet dat we eerder thuis zijn, maar dat we verder weg gaan.

Dus: snellere vervoermiddelen scheppen nieuwe mogelijkheden, nieuwe verwachtingen en nieuwe bestemmingen.

Misvatting 4

Mobiliteitsproblemen vragen om technische oplossingen

Om een technische oplossing van de tekentafel naar de 'echte wereld' te brengen, moet er in die wereld vaak veel veranderen.

Dus: bij het oplossen van mobiliteitsproblemen speelt technisch vernuft een rol, maar ook sociale codes, culturele gewoontes, politieke opvattingen en economische randvoorwaarden.

Misvatting 5

De voor- en nadelen van mobiliteit zijn ongeveer gelijk verdeeld

Praktijken van mobiliteit sluiten sommige mensen, plaatsen en tijdstippen in en andere uit.

Dus: bij het oplossen van mobiliteitsproblemen moeten we ons bewust zijn van de politieke effecten van onze innovaties.

Misvatting 6

Om de toekomst van het reizen te kennen hoeven we slechts de trends van vandaag door te trekken.

De toekomst is onzeker. Trends zijn van waarde, maar dicteren niet de richting van innovatieprocessen.

Dus: we moeten ons bewust zijn van de retoriek van toekomstvoorspellingen.

Overzicht

- De vernieuwingen van Thomas Cook
- Zes misvattingen over mobiliteit
- *Wegen naar de toekomst*

Buiten de gebaande paden

Hoe zorgen we ervoor dat onze wegen naar de toekomst niet sleets zijn nog voor ze zijn aangelegd?

Door voortdurend onze eigen uitgangspunten te ondervragen:

Aandachtspunten

- Voor wie lossen we problemen op en voor wie niet?
- Welke contexten zijn (impliciet) verondersteld?
- Welke nieuwe problemen veroorzaken onze oplossingen?
- Welke middelen heeft de reiziger ter beschikking om zelf problemen op te lossen?
- Welke politieke keuzes maken we zichtbaar?
- Welke toekomst is (impliciet) verondersteld?

